

Aan: Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR)
Datum: 18 februari 2021
Van: Chantal Posthouwer (RHDHV)
Review: Edith Dorsman (RHDHV)
Referentie: SLD-RHD-OM-CUB-NE-OM-0281
Betreft : Conclusie effectbeoordeling VKA CUB - ecologie

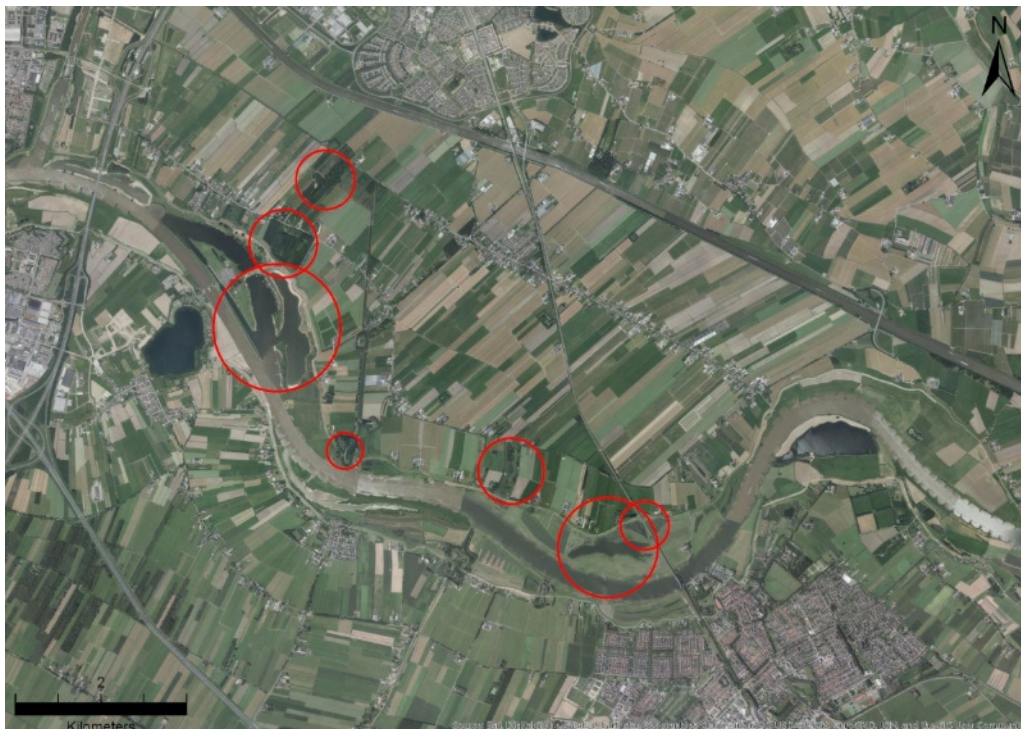
Mogelijk negatieve effecten als gevolg van het voorkeursalternatief (VKA) – CUB Dijkversterking

1. Soortenbescherming

In Tabel 1 staan alle soorten weergegeven waarvan in de afgelopen tien jaar waarnemingen gedaan zijn in en rondom het plangebied. Ook staat in de tabel weergegeven wat de (mogelijke) gevolgen op deze soorten kunnen zijn als gevolg van het voorkeursalternatief. In Figuur 1 is aangegeven welke gebieden het meest waardevol zijn wat betreft beschermde soortenwaarnemingen in de NDFF. Aangezien er mogelijk meerdere beschermde diersoorten aanwezig zijn in het plangebied is overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (Wnb) niet op voorhand uit te sluiten. Om overtredingen van verbodsbepalingen te voorkomen wordt aangeraden om nader onderzoek (onder andere inventariseren vleermuizen, grondgebonden zoogdieren, broedvogels, oevers en watergangen) uit te voeren en eventueel mitigerende maatregelen te treffen. Daar waar nodig moeten ontheffingen worden aangevraagd. Om een ontheffing te verkrijgen moet onderbouwd worden dat er geen ander oplossing mogelijk is en mag de staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komen. Compensatie van leefgebied kan aan de orde zijn. Dit betekent dat leefgebied dat verdwijnt elders moet worden ontwikkeld. Hoewel de overige soorten waarvan waarnemingen bekend zijn in het plangebied vrijgesteld zijn of niet-beschermd, moet tijdens de werkzaamheden ten aanzien van deze soorten wel worden voldaan aan de algemene zorgplicht.

STERKE LEKDIJK

Notitie

Figuur 1. Kaart van het plangebied. Meest waardevolle gebieden zijn aangegeven met een rode cirkel.

Tabel 1. Samenvatting mogelijk aanwezige soorten en gevolgen van het VKA.

Mogelijk aanwezige soorten	Beschermingscategorie	Mogelijk negatieve effecten VKA
Vaatplanten		
Groot spiegelklokje, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, muurbloem en stijve wolfsmelk	Artikel 3.10 Wnb	Verlies groeiplaats
Grondgebonden zoogdieren		
Bever	Artikel 3.5 Wnb	Aantasting leefgebied en tijdelijke verstoring van dieren
Boommarter	Artikel 3.10 Wnb	Aantasting leefgebied wanneer bomen worden gekapt en verstoring tijdens werkzaamheden
Waterspitsmuis	Artikel 3.10 Wnb	Aantasting/versnippering leefgebied en doden van dieren tijdens werkzaamheden
Vleermuizen		

STERKE LEKDIJK

Notitie

Mogelijk aanwezige soorten	Beschermingscategorie	Mogelijk negatieve effecten VKA
Boombewonende vleermuizen (o.a. rosse vleermuis)	Artikel 3.5 Wnb	Aantasting verblijfplaatsen en verstoring van dieren tijdens avond- en nachtwerkzaamheden
Gebouwbewonende vleermuizen (o.a. gewone dwergvleermuis en laatvlieger)	Artikel 3.5 Wnb	Verstoring van dieren tijdens avond- en nachtwerkzaamheden
<i>Broedvogels zonder jaarrond beschermde nesten</i>		
Meerdere soorten	Artikel 3.1 Wnb	Aantasting nesten wanneer gewerkt wordt in het broedseizoen
<i>Broedvogels met jaarrond beschermde nesten</i>		
Gebouwbewonende soorten (o.a. gierzwaluw en huismus)	Artikel 3.1 Wnb	Verstoring tijdens werkzaamheden
Boombewonende soorten (o.a. boomvalk, buizerd, havik)	Artikel 3.1 Wnb	Aantasting vaste nest- en verblijfplaatsen en verstoring tijdens werkzaamheden
<i>Reptielen en amfibieën</i>		
Heikikker	Artikel 3.5 Wnb	Aantasting vaste rust- en voorplantingsplaatsen en doden van dieren tijdens werkzaamheden
Kamsalamander	Artikel 3.5 Wnb	Aantasting vaste rust- en voorplantingsplaatsen en doden van dieren tijdens werkzaamheden
Poelkikker	Artikel 3.5 Wnb	Aantasting vaste rustplaatsen en doden van dieren tijdens werkzaamheden
Rugstreeppad	Artikel 3.5 Wnb	Aantasting vaste rust- en voorplantingsplaatsen en doden van dieren tijdens werkzaamheden
Ringslang	Artikel 3.10 Wnb	Aantasting vaste rust- en voorplantingsplaatsen en doden van dieren tijdens werkzaamheden
<i>Vissen</i>		
Grote modderkruiper	Artikel 3.10 Wnb	Mogelijk aantasting van het leefgebied en doden van dieren tijdens de werkzaamheden
<i>Ongewervelden</i>		
Rivierrombout	Artikel 3.5 Wnb	Aantasting/versnippering leefgebied en verstoring of doden van dieren tijdens werkzaamheden
Grote vos	Artikel 3.10 Wnb	Mogelijk aantasting/versnippering leefgebied en verstoring of doden van dieren tijdens werkzaamheden
Platte schijfhoren	Artikel 3.5 Wnb	Aantasting/versnippering leefgebied en verstoring of doden van dieren tijdens werkzaamheden

Vervolgstappen

- Uitvoeren Quickscan inclusief veldbezoek en indien nodig:
 - Uitvoeren nader onderzoek
 - Opstellen activiteitenplan en ecologisch werkprotocol
 - Aanvragen ontheffing

2. Natura 2000

Met uitzondering van verzuring of vermisting door stikstofdepositie uit de lucht, zijn negatieve effecten door verstoring door bijvoorbeeld geluid, licht of optische effecten op nabijgelegen Natura 2000-gebieden vanwege de grote afstand tot de Natura 2000-gebieden (minimaal 5 kilometer) op voorhand uitgesloten. Negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie zijn niet op voorhand uitgesloten. Er dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd om te onderzoeken of er een toename is in stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000-gebieden. Afgelopen jaar heeft LNV samen met enkele experts uit diverse sectoren een redeneerlijn opgezet met betrekking tot depositie afkomstig van mobiele werktuigen en ander materieel in de aanlegfase van projecten. In het kort komt het er op neer dat dezelfde verplaatsbare (dus mobiele) werktuigen continu verspreid door het land actief zijn en dus onderdeel uitmaken van de heersende achtergrondconcentratie. Hiermee worden met name de machines bedoeld zoals gebruikt bij de (weg- en water)bouw zoals kranen, bulldozers et cetera. Voor het aspect stikstof is geen Wnb-vergunning noodzakelijk wanneer de stikstofdepositie kleiner dan of gelijk is aan 0,05 mol N/ha/jaar gedurende maximaal twee jaar (of 0,10 mol N/ha/jaar gedurende maximaal 1 jaar) op een overbelast stikstofgevoelig habitat. Significante gevolgen kunnen dan op voorhand worden uitgesloten. De redeneerlijn is getoetst door de landsadvocaat en door de provincies in het Bestuurlijk Overleg met de minister van LNV op 22 april 2020 onderschreven. Er is echter nog geen jurisprudentie over, dit heeft tot gevolg dat het een projectrisico kan zijn om deze redeneerlijn te gebruiken.

Vervolgstappen

- Uitvoeren AERIUS-berekening en indien nodig:
 - Ecologische effectbeoordeling
 - Aanvragen vergunning

3. Houtopstanden

In de dijkvakken 2c, 5a en 5b worden voor het VKA bomen gekapt. Mogelijk zijn deze bomen beschermd onder het hoofdstuk houtopstanden, zoals bedoeld in de Wnb. De bescherming betreft de hout-opstanden die zijn gelegen buiten de bebouwde kom en die een oppervlakte hebben van meer dan 1.000 vierkante meter (10 are) of bestaan uit meer dan 20 rijbomen. Bij de kap van ten minste 10 are of meer dan 20

bomen is een kapmelding verplicht. De Wet natuurbescherming hanteert het principe van één-op-één compensatie, beter bekend als de herplantplicht. Fruitboomgaarden, lijnvormige beplantingen van wilgen of populieren, kerstbomen en houtopstanden op erven en tuinen vrijgesteld van bescherming. Of er sprake is van overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb ten aanzien van houtopstanden dient nader onderzocht te worden.

Vervolgstappen

- In kaart brengen of er houtopstanden, zoals bedoeld in de Wnb, gekapt worden. Indien dit het geval is:
 - Melding doen bij het bevoegd gezag
 - Compenseren van de te kappen bomen

4. Natuurnetwerk Nederland

Het VKA leidt tot ruimtebeslag binnen het NNN, in de dijkvakken 1, 2a, 3d, 3d, 5a, 5b en 9c. De provincie Utrecht heeft bepaald dat: *“Een ruimtelijk besluit voor gronden die zijn aangewezen als ‘Natuur Netwerk Nederland’ bevat geen nieuwe bestemmingen en regels die ruimtelijke ontwikkelingen toestaan, die per saldo leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, of tot een significante vermindering van de oppervlakte van die gebieden, of van de samenhang tussen die gebieden, tenzij:*

- a. *Er sprake is van een groot openbaar belang en er geen reële andere mogelijkheden zijn, of de ruimtelijke ontwikkelingen nieuwe bebouwing of terreinverharding binnen omheinde militaire terreinen mogelijk maken, en*
- b. *Negatieve effecten voor de natuur worden zoveel mogelijk beperkt door mitigerende maatregelen en de overblijvende negatieve effecten worden gecompenseerd door inrichting van nieuwe natuur elders, met dien verstande dat:*
 - i. *De compensatie minimaal gelijkwaardig is aan het verlies aan waarden en kenmerken, en*
 - ii. *De compensatie plaatsvindt in aansluiting op het Natuur Netwerk Nederland (NNN), of binnen de groene contour, of binnen het NNN op een locatie waar nog nieuwe natuur moet worden ontwikkeld en dit leidt tot versnelling van realisatie van het NNN, en*

- iii. *De realisatie van de compensatie, het beheer en de instandhouding daarvan zijn verzekerd op het moment van vaststelling van het ruimtelijk besluit, waarin de aantastende ruimtelijke ingreep mogelijk wordt gemaakt.”¹*

Bovenstaande heeft ten gevolge dat de voorgenomen ingreep gecompenseerd moeten worden door inrichting van nieuwe natuur elders. Mogelijk kan het NNN weer in de huidige staat wordt gebracht na het versterken van de dijk op de meeste locaties. Vanwege de aanleiding van de ingreep, bescherming tegen overstroming, wordt voldaan aan de voorwaarde dat er sprake is van een groot openbaar belang. Ook moet onderbouwd worden dat er geen reële andere mogelijkheden zijn (bijvoorbeeld een technische oplossing zonder ruimtebeslag) en dat negatieve effecten zo veel mogelijk worden beperkt (ruimtebeslag zo klein mogelijk).

Vervolgstappen

- Doorlopen Nee, tenzij toets en indien nodig:
 - Compensatie van het NNN elders

5. Kaderrichtlijn water

Als gevolg van de dijkversterking is er sprake van een afname van ecologisch relevant areaal van de Kaderrichtlijn Water voor het waterlichaam ‘Nederrijn, Lek’. Er dient bepaald te worden of de ingreep effecten heeft op de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Het toetsingskader wordt ook wel de toets op het Beheer- en Ontwikkelplan voor de Rijkswateren (BPRW-toets) genoemd. Indien de ingreep effecten heeft op de doelstellingen van het KRW moet dit gecompenseerd worden. Ook dient er een vergunning als bedoeld in hoofdstuk 6 van de Waterwet (Wtw) voor het verrichten van handelingen in een watersysteem aangevraagd te worden.

Vervolgstappen

- Doorlopen BPRW-toets en indien nodig:
 - Compenseren van de effecten op de doelstellingen van het KRW
 - Aanvragen van een vergunning Waterwet

¹ Provinciale Staten van Utrecht, 2017. Provinciale Ruimtelijke Verordening 2013 Provincie Utrecht (herijking 2016). Geraadpleegd van https://ruimtelijkeplannen.provincie-utrecht.nl/NL.IMRO.9926.PV1612PRV-VA01?s=SAMsGDJmAU7qkWESUEdFAzKA_j4ewA&text-only op 17 mei 2019